

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 17. 1. 2019 o dovolání, které podal **nejvyšší státní zástupce** v neprospěch obviněného RNDr. Vladimíra Sáňky, nar. 30. 3. 1959 v Brně, trvale bytem Praha 3, Vinohrady, Laubova 1731/6, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 5. 2018, č. j. 7 To 132/2018-2802, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 7 T 57/2015, t a k t o :

Podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. se dovolání nejvyššího státního zástupce **odmítá**.

Odůvodnění:

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 27. 2. 2018, č. j. 7 T 57/2015-2758, byl obviněný RNDr. Vladimír Sáňka (dále rovněž „obviněný“) zproštěn obžaloby státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 ze dne 17. 12. 2015, sp. zn. 2 ZT 124/2014, která mu kladla za vinu, že

v přesně nezjištěné době nejprve zajistil překlad z anglického originálu do českého jazyka knihy „Základy tauhídu, islámsky koncept Boha“ od propagátora salafistického učení a reprezentanta salafistického hnutí Dr. Abu Ameenaha Bilala Philipse, následně zajistil vytištění této knihy a v období nejméně ode dne 20. 11. 2012 do dne 26. 04. 2014, kdy byl zadržen, umístil nabídku prodeje této knihy na veřejně přístupné internetové stránky <http://www.infomuslim.cz> a www.islamweb.cz a dále její distribuci prováděl zejména prostřednictvím internetového knihkupectví www.kosmas.cz, kde byla anotována mimo jiné slovy „Povinná četba pro všechny, kdo si přejí správně pochopit náboženství islámu“, a rovněž v Islámském centru v Praze na adrese Praha 1, Politických vězňů 915/14, jakož i v prostorách sídla Muslimské obce v Praze, Islámské nadace v Praze a Ústředí muslimských obcí na adrese Praha 9, Blatská 1491, taktéž v místě svého bydliště na adrese Praha 3, Laubova 1731/6 a na dalších přesně nezjištěných místech, ačkoli vzhledem ke svému postavení předsedy Muslimské obce Praha, ředitele Islámského centra v Praze, člena správní rady Islámské nadace v Praze a místopředsedy Ústředí muslimských obcí a vzhledem ke svému vzdělání a svým znalostem věděl a musel vědět, že jde o knihu, která s cílem získat další stoupence salafistického hnutí šíří salafistické učení, hlásající mimo jiné netoleranci a nenávisť k jiným náboženstvím, včetně nenávisť k výkladu islámu odlišnému od výkladu salafistického, jakož i nenávisť k demokratickým institucím a principům, a to právě proto, že tyto demokratické instituce a principy chrání svobodu vyznání i další základní práva

a svobody osob, jejichž způsob života nekonvenuje salafistickému učení, potažmo tedy musel vědět, že kniha „Základy tauhídu, islámský koncept Boha“, která zcela zjevně nepřipouští život podle odlišných pravidel než salafistických, šíří myšlenky, o jejichž realizaci se salafistické hnutí a zejména pak islamistické hnutí, které je reprezentováno celou řadou organizací, např. Hizb ut Tahrír, Džabhat al-Nusra, Emirát Kavkaz nebo al-Kajda, v praxi také zasazuje, a to i prostřednictvím teroristických útoků,

čímž měl spáchat zločin založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán.

2. O odvolání státní zástupkyně proti tomuto rozsudku rozhodl **Městský soud v Praze usnesením ze dne 11. 5. 2018, č. j. 7 To 132/2018-2802**, jímž je podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti citovanému usnesení městského soudu podal **nejvyšší státní zástupce** (dále též „dovolatel“) dovolání, jež opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a písm. l) tr. ř., jelikož podle něj bylo napadeným usnesením rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku uvedeném v § 265a odst. 2 písm. b) tr. ř., ačkoli již rozhodnutí soudu prvního stupně spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku.

4. V návaznosti na zopakování podstatných skutečností dosavadního řízení (str. 1 až 4 dovolání) vyjádřil dovolatel nesouhlas s přijatými právními závěry v tom směru, že namítá

- a) nesprávnost závěru soudů, že salafismus nemá znaky hnutí podle § 403 odst. 1 tr. zákoníku,
- b) nevyčerpání možného právního posouzení předmětného skutku podle jiného ustanovení zákona, zejména podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.
- c) neopodstatněnost zproštění obviněného obžaloby podle § 226 písm. a) tr. ř. za situace, kdy soud považoval za prokázané veškeré žalované jednání obviněného, tedy zejména toho, že se podílel na vydání českého překladu předmětné salafistické knihy.

5. Otázka, zda konkrétní společenství je hnutím, je podle dovolatele otázkou právní a nikoli znaleckou, což je patrné i ze stanoviska Nejvyššího soudu č. 11/2007 Sb. rozh. tr. K výkladu znaku *hnutí* ve smyslu § 403 odst. 1 tr. zákoníku a připomenul závěry obsažené v komentářové literatuře jakož i zmíněném stanovisku, podle něhož je svoboda projevu na stejné úrovni jako rovnoprávnost občanů bez ohledu na jejich národnost, rasu, třídní či náboženskou příslušnost. Uvedený objekt je výslovně chráněn rovněž prostřednictvím trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezení jejich práv a svobod podle § 198a tr. zák., resp. podle § 356 tr. zákoníku. Propagace může být i skrytá v podobě literárního díla, které glorifikuje hnutí či jeho představitele v úmyslu pachatele ovlivnit takovým jednáním další osoby. Pachatel může svým jednáním spáchaným na území republiky podporovat nebo propagovat hnutí existující v cizině nebo naopak.

6. Podle názoru dovolatele není důležitá míra organizovanosti, nýbrž složka ideová, jež vede k tomu, že určitá část populace na základě zvnitřnění určité ideologie identifikuje společné zájmy, pod jejichž prizmatem jedná a které se pak často snaží i prosazovat. Organizovanost již představuje jen stránku technickou, jelikož charakter organizace je determinován právě charakterem prosazované ideologie. Je-li tento charakter společensky toxický, jsou nutně toxické i zájmy a aktivity tohoto hnutí.

7. Z vyjádření znalců slyšených v předmětné věci podle dovolatele vyplynulo, že pojem salafismus se používá jak ve významu konkrétní ideologie, tak ve významu hnutí, přičemž tento pojem mnohdy splývá s označením extrémistické podoby islamismu jako politického hnutí směřujícího k teokracii (salafistický islamismus). O nastolení této formy politického režimu usiluje i Bilal Philips v předmětné publikaci. Takový politický koncept je s demokratickými hodnotami neslučitelný, neboť je založen na bezvýhradné akceptaci šaría. Autor publikace sice přímo nepopisuje vládu šarie a implikace s tím spojené, pléduje však za její politické prosazení jako jediného zdroje práva a vlády. Pro případ, že je tento extrémistický postoj odmítán, káže Bilal Philips nenávisť. Tento extrémistický postoj Bilal Philips nezastává osamoceně. Je součástí významného islamistického hnutí označovaného jako salafistické či salafistické islamistické hnutí. Na podporu tohoto závěru obžaloba snesla celou řadu důkazů, mezi nimi rovněž znalecký posudek Masarykovy univerzity zpracovaný prof. Marešem.

8. Podle dovolatele označené hnutí, stejně jako Bilal Philips, usiluje o prosazení práva šaría jako základního pilíře pro fungování společnosti a státu. Vzhledem k množství interpretačních pastí spojených se správnou identifikací aktů nevíry či polyteismu je uvedené hnutí poměrně fragmentované, nicméně stran klíčového významu šarie v životě společnosti panuje naprostá shoda. Ve světě hlásaném Bilalem Philipsem a jeho ideovými souputníky tudíž pro svobodu, pluralitu názorů ani respekt k druhým neexistuje místo. Jednoduše řečeno, akty nevíry či polyteismu nejsou identifikovány proto, aby byly posléze tolerovány.

9. V tomto ohledu nejvyšší státní zástupce podotýká, že obžaloba reflektovala názor komentářové literatury, že postaći konkretizace takového hnutí v hrubých obrysech především z hlediska jeho směřování k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásání vymezené zášť.

10. Soudy opřely závěr o neexistenci salafistického hnutí o závěry znaleckých posudků, především pak revizního znaleckého posudku. Vymezení pojmu hnutí je však vždy otázkou právní. Přestože je pojem obsažený v § 403 odst. 1 tr. zákoníku doplněn přívlástkovou větou, která ho co do ideové složky charakterizuje, pro účely aplikace citovaného ustanovení je třeba vyložit uvedený pojem samostatně. Znalec odpovídal na právní otázku, přičemž k takovému závěru soud nesmí přihlížet. Tuto otázku měly soudy v rovině hmotně právní posoudit samy. Jestliže soudy namísto vlastních úvah vztahující se k závěru, zda byl či nebyl naplněn znak hnutí, jsou jejich rozhodnutí v této části nepřezkoumatelná. Salafismus znaky hnutí naplňuje, a to i ve smyslu citovaného stanoviska, existovalo v době, kdy je obviněný propagoval, byť nikoli na území České republiky.

11. K druhému okruhu námitek nejvyšší státní zástupce uvedl, že nalézací soud nerespektoval ustálenou judikaturu, podle níž při zachování podstatné části skutkového děje

(totožnosti skutku) nelze obviněného zprostit obžaloby podle § 226 písm. a) tr. ř., nýbrž pouze podle § 226 písm. b) tr. ř.

12. Nalézacímu soudu dovolatel dále vytkl, že se nezabýval tím, zda obviněný svým jednáním nenaplnil znaky mírnějšího trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Obviněný se podílel na vydání knihy obsahující minimálně na str. 27 výzvu k nenávisti proti představitelům sekulárního establishmentu z náboženských důvodů, přičemž tyto představitelé jsou nepochybně skupinou obyvatel.

13. Závěrem nejvyšší státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř., podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 5. 2018, sp. zn. 7 To 132/2018, jakož i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 27. 2. 2018, sp. zn. 7 T 57/2015 a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 1, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Zároveň vyjádřil souhlas, aby Nejvyšší soud o podaném dovolání rozhodl za podmínek § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

14. Obviněný se k podanému dovolání vyjádřil prostřednictvím obhájce JUDr. Radka Šmerdy, Ph.D. Dovolání podané nejvyšším státním zástupcem podle něj není opřeno o žádný zákonný důvod a směřuje k tomu, aby dovolací soud plnil úlohu třetí instance. Dovolatel se snaží docílit zásahu do skutkových zjištění, což je v dovolacím řízení výjimečné, a to pouze tehdy, pokud to odůvodňuje tzv. extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy. K prvnímu okruhu námitek dovolatele, že salafismus není hnutím, obviněný připomenul, že k posouzení, zda určité společenství je či není hnutím, je třeba přistoupit ve dvou krocích. Předně je třeba zodpovědět otázku, zda jde o hnutí. Zde jde o otázku odbornou. Je-li dána kladná odpověď, druhým krokem je posouzení otázky právní, tj. zda takové hnutí lze podřadit pod § 403 tr. zákoníku. Znalci, znalecký ústav, jakož i ostatní oslovení odborníci se vyjadřovali k otázce prvotní, k tomu, zda lze salafismus ve světle náboženských otázek považovat za hnutí. Pakliže se většina z nich shodla na tom, že salafismus není hnutím, nýbrž členitým a nesourodým názorovým proudem, nelze přistoupit k druhému kroku. Pokud nalézací soud neměl k dispozici odborný závěr, že salafismus je hnutím, nemohl dále uvažovat nad tím, zda se mohlo jednat o hnutí mající trestněprávní rozměr.

15. Podle názoru obviněného není správný právní názor dovolatele, týkající se výkladu pojmu hnutí opřené o stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. Tpjn 302/2005, a o komentářovou literaturu. Pro výklad dovolatele v těchto zdrojích nelze nalézt podklad. Naopak je v zásadní kolizi s ustálenou praxí dovolacího soudu představované sjednocujícím stanoviskem. Názor zastávaný nejvyšším státním zástupcem byl tímto stanoviskem překonán. Dovolatel ve své argumentaci zaměřuje pojmy ideologie a hnutí. Byť mezi nimi existuje úzký vztah, nelze tvrdit, že tam, kde existují stoupenci určité ideologie, nutně tyto musí vytvářet hnutí. Současně obviněný nadnesl otázku cenzury a s ní související kriminalizaci šíření myšlenek. Cenzura je podle čl. 17 odst. 3 Listiny nepřijatelná, přičemž podle čl. 15 se zaručuje svoboda myšlení, svědomí a náboženského

vyznání. Šíření ideologie proto není kriminalizováno. Podotkl, že dozorový orgán (Ministerstvo kultury České republiky) neshledal v činnosti muslimské komunity nic zásadního, radikálního či extrémistického. Opakovaně zdůraznil, že byl zproštěn obžaloby proto, že se skutek nestal, a to mimo jiné pro absenci subjektivní stránky.

16. Podle obviněného nebylo prokázáno, že by stoupenci tohoto názorového proudu vytvářeli nějakou strukturu. Nelze prokázat ani existenci jejích hrubých rysů. Dovolatel podle jeho názoru usiluje o to, aby byl uznán vinným za podporu hnutí, které není nikdo schopen identifikovat a o jehož existenci se lze domnívat pouze v hypotetické rovině. Navíc by taková podpora musela být pokryta zaviněním. K nejvyšším státním zástupcem formulovaným výhradám stran položení otázek znaleckému ústavu, obviněný kontruje, že státní zástupce mohl podat námitky proti formulaci dotazů, což neučinil. Proto není srozumitelné, proč s těmito námitkami přichází až v dovolacím řízení. Salafismus nedefinovaly jako hnutí rovněž ostatní znalecké posudky a odborná vyjádření, ani jako ideologii, nýbrž jako „trend“ nebo jako „*souhrnné a velmi přibližné označení rozmanitého souboru jevů, tendencí, postojů, přesvědčení a trendů*“. K dovolatelem tvrzené možné propagaci takového hnutí v cizině obviněný uvádí, že nic takového v trestném řízení nebylo prokázáno, navíc autor knihy byl tzv. Islámským státem prohlášen za „odpadlíka“ pro jeho přílišnou umírněnost. Obviněný současně podotkl, že již v podané obžalobě nebyla státní zástupkyně schopna vymezit hnutí, na jehož podporu byla podána obžaloba.

17. K druhému okruhu dovolatelem tvrzených skutečností předně připomenul, že soud ho zprostil obžaloby proto, že skutek, pro který byla podána obžaloba, se nestal. Úloha obviněného při zajištění překladu, vytištění, prodeje a následné distribuci předmětné publikace byla toliko administrativní a jeho vliv na podobu a obsah knihy byl minimální. Z tohoto důvodu nejsou další úvahy dovolatele o překvalifikování jednání obviněného na jiný trestný čin na místě, jelikož není co kvalifikovat. Znaky jiné skutkové podstaty nebyly prokázány, a to zejména ve vazbě na jediný odstavec na str. 27 předmětné publikace. Znalci i odborníci se lišili při jeho výkladu. K dovolatelem uváděné možnosti jiné právní kvalifikace jednání zmínil, že touto otázkou se soud prvního stupně zabýval a v rozsudku vyložil důvody, pro které nemohlo dojít k naplnění skutkové podstaty podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Pokud by navíc mělo dojít k odlišné právní kvalifikaci ve smyslu dovolatelem uváděným, bylo by nezbytné zabývat se zákonností opatřených důkazů za pomoci operativně pátracích prostředků.

18. Závěrem obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání nejvyššího státního zástupce odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl. Vyjádřil souhlas, aby o podaném dovolání rozhodl Nejvyšší soud v neveřejném zasedání ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.

III. Přípustnost dovolání

19. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda je podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání nejvyššího státního zástupce je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo

podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. a) tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV. Důvodnost dovolání

a) obecná východiska

20. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda vznesené námitky nejvyššího státního zástupce naplňují jím uplatněný dovolací důvod.

21. Důvod dovolání **podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.** je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

22. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

23. Důvod dovolání **podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.** podle **§ 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.** je dán tehdy, pokud *bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr.ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k).* Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. tedy může být naplněn ve třech různých situacích. K prvním dvěma (alternativa první) dochází tehdy, kdy rozhodnutí nadřízeného soudu je vydáno, aniž bylo napadené rozhodnutí meritorně přezkoumáno, tj. (1.) byl řádný opravný prostředek zamítnut z tzv. formálních důvodů podle § 148 odst. 1 písm. a) či b) tr. ř. nebo podle § 253 odst. 1 tr. ř., přestože nebyly splněny procesní podmínky stanovené pro takové rozhodnutí, nebo (2.) bylo-li odvolání odmítnuto pro nesplnění jeho obsahových náležitostí podle § 253 odst. 3 tr. ř., ačkoli oprávněná osoba nebyla řádně poučena nebo jí nebyla poskytnuta pomoc při odstranění vad odvolání (viz § 253 odst. 4 tr. ř.). Třetí případ

(alternativa druhá) představuje situace, kdy řádný opravný prostředek byl zamítnut z jakýchkoli jiných důvodů, než jsou důvody uvedené výše (varianta první), ale řízení předcházející napadenému rozhodnutí je zatíženo vadami, které jsou ostatními dovolacími důvody podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.

24. Přezkoumával-li soud druhého stupně některé napadené rozhodnutí uvedené v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř. na podkladě řádného opravného prostředku (odvolání nebo stížnosti) věcně a zamítl jej vzhledem k tomu, že neshledal takový řádný opravný prostředek důvodným [a to u odvolání podle § 256 tr. ř. a u stížnosti podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.], pak je možno dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. uplatnit jen v jeho druhé alternativě, tj. byl-li v řízení, které předcházelo uvedenému zamítavému rozhodnutí, dán důvod dovolání uvedený v písm. a) až k) ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. Podstatou této alternativy dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je skutečnost, že dovolateli sice nebylo odepřeno právo na přístup k soudu druhého stupně, ale tento soud – ač v řádném opravném řízení věcně přezkoumával napadené rozhodnutí soudu prvního stupně – neodstranil vadu vytykanou v řádném opravném prostředku, zakládající některý z dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř., nebo navíc sám zatížil řízení či své rozhodnutí takovou vadou.

25. Na podkladě těchto východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení dovolání.

b) vlastní posouzení dovolání

26. Úvodem je vhodné připomenout, že rozhodnutí v otázce, zda argumentace obsažená v mimořádném opravném prostředku dovolatele je podřaditelná pod označený dovolací důvod, je základním východiskem dalšího postupu dovolacího soudu při posuzování důvodnosti podaného dovolání [„... *povinností Nejvyššího soudu je pouze řádně zvážit a rozhodnout, zda dovolatelem uváděný důvod je či není dovolacím důvodem (srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl.ÚS-st. 38/14, odst. 23*“ – srov. např. usnesení ze dne 4. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3786/18]. Pouze při kladné odpovědi na tuto otázku totiž přichází v úvahu postup upravený ustanovením § 265i odst. 3 tr. ř., tj. přezkum napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

27. Pokud je dovolatelem uplatněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jenž je určen k nápravě vad nastalých při právním posouzení věci, jsou východiskem posouzení důvodnosti tohoto mimořádného opravného prostředku – je-li dovolání podáno při uplatnění první alternativy, tedy z důvodu vadné právní kvalifikace skutku – skutková zjištění, jež jsou uvedena v napadeném rozhodnutí (zpravidla jeho výrokové části), resp. jejich hmotně právní subsumpce, která je vyjádřena jednak v tzv. právní větě výroku rozsudku [„*Dovolání z důvodu uvedeného v první alternativě v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu musí směřovat proti konkrétní přesně vymezené právní kvalifikaci uvedené v právní větě ve výroku o vině napadeného rozsudku.*“ – srov. např. usnesení ze dne 19. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 1706/08], a jednak v označení příslušného trestného činu jeho zákonným pojmenováním. Skutková zjištění soudů, nejde-li o případ tzv. extrémního nesouladu ve smyslu jeho výkladu Ústavním soudem, jsou pro dovolací soud závazná. Institut dovolání totiž „*nezakládá právo na přezkum rozhodnutí nižších soudů ve stejné šíři jako odvolání. Nejvyšší soud není oprávněn v řízení o dovolání bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, neboť nemá možnost podle zásad*

ústnosti a bezprostřednosti sám provádět či opakovat důkazy, jak vyplývá z omezeného rozsahu dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 trestního řádu. Dovolací soud není oprávněn hodnotit tytéž důkazy odlišně od soudů nižších stupňů a nemůže ani vycházet z jiných skutkových zjištění...“ – srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 9. 2017, sp. zn. III. ÚS 1337/17.

28. V případě rozsudku odsuzujícího jsou proto stěžejní (a pro dovolací soud závazná) ta skutková zjištění, která vyjadřuje tzv. skutková věta výroku, neboť ta – s případným rozvedením obsaženým v odůvodnění rozhodnutí – jsou předmětem právního posouzení. V případě rozsudku zprošťujícího jsou naopak pro dovolací soud závazná ta zjištění, která vyjádří soud v jeho odůvodnění, neboť je pravidlem, že obviněný je zprošťován obžaloby pro skutek v jeho vymezení obsaženém v žalobním návrhu, jehož skutkové vyjádření je z povahy věci odlišné od těch zjištění soudu, která odůvodňují vydání zprošťujícího výroku.

29. Pro věc posuzovanou je příznačné již to, že obě hlavní procesní strany, tj. obžaloba na straně jedné a obhajoba na straně druhé, zcela odlišným způsobem interpretují výsledky soudního řízení, jak se zobrazily v rozsudku soudu prvního stupně a potažmo v navazujícím usnesení odvolacího soudu. Zatímco nejvyšší státní zástupce uplatňuje tvrzení, že soudy se prakticky ztotožnily se skutkovým tvrzením obžaloby („... soud považoval za prokázané veškeré žalované jednání obviněného... atd.“), obviněný ve svém vyjádření k dovolání tvrdí, s oporou o citace z obou rozhodnutí soudů nižších stupňů [např. „... neboť se nepodařilo jednoznačným způsobem prokázat, že se stal skutek (podstata skutku), pro který je obžalovaný stíhán“ a další] pravý opak.

30. Vyjádřeno jinak, dovolatel na podkladě argumentace, že skutková tvrzení obžaloby byla dokazováním potvrzena a vyjádřena v dovoláním napadených rozhodnutích, namítá nesprávné právní posouzení skutku, a to na základě tvrzení, že zjištění soudů odůvodňují posouzení skutku (primárně) v podobě kvalifikace obsažené v podané obžalobě, tedy jako zločinu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, naopak obviněný na podkladě tvrzení, že žalovaný skutek podle zjištění soudů nebyl prokázán, což se odrazilo v užití zprošťujícího důvodu upraveného § 226 písm. a) tr. ř., namítá skutkový charakter námitek dovolání s tím, že s ohledem na výsledek důkazního řízení nepřichází ani v úvahu zabývat se dovolatelem dovozovanou právní kvalifikací skutku.

31. Pro rozhodnutí o podaném dovolání je proto nezbytné primárně posoudit to, k jakým výsledkům stran zjištění skutkového stavu věci soudy nižších stupňů dospěly. Bylo-li by totiž pravdě odpovídající tvrzení obviněného, že nebyl prokázán skutek, pro který na něj byla podána obžaloba (což vyjadřuje soudem užitě ustanovení trestního řádu), pak by vůbec nemohla být zvažována otázka nesprávného právního posouzení skutku. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v jeho první alternativě, tj. stran nesprávného hmotně právního posouzení skutku, může být totiž účinně uplatněn jen za situace, že skutková zjištění soudů vyzní tak, že skutek, pro který byla na obviněného obžaloba podána (byť případně odlišně vymezený při zachování jeho totožnosti ve smyslu vyloženém trestně právní naukou a ustálenou soudní praxí, tj. alespoň částečně totožný v podstatných náležitostech jej vymežujících), se stal a že jeho pachatelem je obviněný. V případě, že jeden z těchto předpokladů splněn není, nutno *a priori* podané dovolání vyhodnotit jako jdoucí mimo

označený dovolací důvod, neboť vyvození trestní odpovědnosti pachatele si nelze představit bez podstatné změny skutkových zjištění, kterou nelze (nejsou-li výsledkem libovolného hodnocení důkazů, jež by svědčilo o porušení práva obviněného na spravedlivý proces) prostřednictvím institutu dovolání prosazovat.

32. Odpověď na otázku, jaká skutková zjištění nalézací soud učinil, je třeba hledat v té části odůvodnění rozsudku, která počíná bodem 44., tj. v části věnované hodnocení důkazů, v níž jsou skutková zjištění ze zhodnocených důkazů vyjádřena. Již v označeném bodě odůvodnění nalézací soud vyjádřil, že *„nebylo jednoznačným a nepochybným způsobem prokázáno, že se stal skutek (resp. podstata skutku) tak, jak je uveden ve výrokové části obžaloby a pro který je obžalovaný stíhán“*.

33. Uváží-li se, že z hlediska totožnosti skutku je určující jeho vymezení v žalobním návrhu a že podle teorie jde stále o týž (totožný) skutek i tehdy, změní-li se na podkladě provedeního dokazování jeho popis při zachování shody mezi podstatnými skutkovými okolnostmi (některé skutečnosti v rozhodnutí soudu mohou proti obžalobě přibýt, některé mohou odpadnout – nesmí se ovšem změnit podstata skutku), poté je třeba konstatovat, že navazující odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (v témže bodě) vyvrací závěr, který obsahuje výše uvedená citace.

34. Podstata skutku, jeho totožnost, je totiž podle teorie i ustálené soudní praxe zachována *„jestliže:*

- a) *je úplná shoda alespoň v jednání obžalovaného při rozdílném následku,*
- b) *je úplná shoda alespoň v následku při rozdílném jednání obžalovaného,*
- c) *jednání obžalovaného nebo jeho následek (nebo obojí) jsou alespoň částečně shodné, shoda ovšem musí být v podstatných okolnostech, jimiž se rozumí zejména skutkové okolnosti charakterizující jednání pachatele nebo následek z hlediska právní kvalifikace, která přichází v úvahu; podstatnými z tohoto hlediska nejsou ty skutkové okolnosti, které charakterizují jen zavinění či jiný znak subjektivní stránky činu (viz rozhodnutí č. 1/1996-I. Sb. rozh. tr. a usnesení Ústavního soudu č. 21 ve sv. 27 Sb. n. a u. ÚS)“*. – viz FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní.*, 6, vyd. Praha: Wolters Kluwer, a.s. 2015, str. 542.

35. Nemají-li tudíž na zachování totožnosti skutku vliv změny v okolnostech, které pouze individualizují žalovaný skutek z hlediska času, místa a způsobu spáchání činu, formy zavinění, motivace a rozsahu následku, když jinak shoda v následku či jednání není dotčena, pak závěr nalézacího soudu, že *„nebylo jednoznačným a nepochybným způsobem prokázáno, že se stal skutek (resp. podstata skutku) tak, jak je uveden ve výrokové části obžaloby a pro který je obžalovaný stíhán“*, nelze pokládat za opodstatněný s ohledem na to, co uvedl dále v odůvodnění svého rozsudku. Podle něj totiž *„[z] provedeního dokazování bylo zjištěno, že obžalovaný v letech 2002 až 2004 uzavřel ... smlouvu... v roce 2012 zajistil vydání této knihy... a následně uzavřel... smlouvu s nakladatelstvím Kosmas, které předmětnou publikaci nabízelo na svých internetových stránkách...“*. Ač soud prvního stupně dále uzavřel, že *„role obžalovaného byla spíše administrativní, tento sice uzavíral smlouvy jménem Islámské nadace, avšak jeho vliv na podobu a obsah předmětné knihy byl minimální“*, nepochybně to, že vymezeným způsobem – tedy z hlediska objektivní stránky – obviněný jednal (v podstatných rysech) tak, jak mu bylo kladeno za vinu v žalobním návrhu.

36. Zmíněné skutečnosti svědčí o důvodnost tvrzení dovolatele, že s ohledem na skutková zjištění nalézacího soudu nenastaly zákonné podmínky pro to, aby o podané obžalobě rozhodl způsobem upraveným v § 226 písm. a) tr. ř. Poukazuje-li obviněný ve svém vyjádření (bod 21.) na to, že „*byl zproštěn z důvodu, že se skutek vymezený obžalobou nestal a nestal se mimochodem i z důvodu absence subjektivní stránky*“, je tento jeho poukaz nepřipadný, neboť neprokázání subjektivní stránky trestného činu, za situace zjištění o pachatelství obviněného na skutku, pro který na něj byla podána obžaloba, odůvodňuje aplikaci § 226 písm. b) tr. ř. Ztotožnil-li se proto odvolací soud s řešením, k němuž dospěl soud nalézací, i stran formy rozhodnutí o zproštění obviněného obžaloby, nelze jeho rozhodnutí v tomto směru pokládat za správné a zákonné. Bylo-li totiž odvolání státní zástupkyně podáno v neprospěch obviněného, bylo v možnostech odvolacího soudu, aby na podkladě vyhodnocení skutkových (a potažmo právních) závěrů, které odvoláním napadený rozsudek vyjádřil (viz též níže), při zrušení tohoto rozsudku sám rozhodl o zproštění obviněného z důvodu § 226 písm. b) tr. ř., který by věcně adekvátně vyjádřil nalézacím soudem učiněná zjištění. Tato změna spočívající v uplatnění pro obviněného méně příznivějšího důvodu zproštění obžaloby byla procesně uskutečnitelná, neboť odvolání bylo, jak již uvedeno, podáno v neprospěch obviněného, a není podstatné, že tento řádný opravný prostředek (č. l. 2783 až 2789), stejně jako návrh intervenujícího státního zástupce (č. l. 2799 až 2800) požadoval jiné rozhodnutí (vrácení věci soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí).

37. Uvedené konstatování současně neznamená, že by dovolací soud měl přistoupit ke kasaci dovoláním napadených rozhodnutí z tohoto důvodu. Uvedená vada procesního charakteru, kterou jak soud prvního stupně (z hlediska správné volby zprošťujícího důvodu), tak posléze soud odvolací (v daném směru nedůvodnou aplikací § 256 tr. ř.), zatížily svá rozhodnutí, není napravitelná na podkladě dovolatelem uplatněného důvodu hmotně právního charakteru [265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a to ani v jeho druhé alternativě], ani na podkladě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

38. Vrátili-li se dovolací soud k otázce skutkových zjištění, která vyjádřil soud prvního stupně ve svém rozsudku, pak je nezbytné poukázat na bod 49. jeho odůvodnění, v němž – v návaznosti na uvedení zjištění plynoucích z provedených důkazů (zejména znaleckých posudků a odborných vyjádření) – uvedl, že „*salafistické pojetí islámu jako víry, kterou explicitně podporuje jednak předmětná kniha a jednak její autor, nelze považovat za hnutí ve smyslu výkladového stanoviska*“ (citovaného výše). Nenaplnění pojmu *hnutí* ve smyslu zákonného znaku objektivní stránky žalovaného zločinu shledal soud v tom, že „*u salafismu absentuje znak více či méně formalizované struktury členů s alespoň elementární organizací, hierarchií a podobně*“. Podle soudu se rovněž „*nepodařilo ani prokázat, že by předmětná kniha podporovala či jakkoli odkazovala na existenci hnutí obžalobou příkladmo uvedení, jako Hizb u Tahrír, Džabhat al-Nusra, Emiráť Kavkaz nebo al-Qá'ida*“.

39. V následujícím odstavci vyjádřil nalézací soud závěr, že se „*nepodařilo prokázat, že by obžalovaný svým jednáním zamýšlel podporovat nebo propagovat hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka*“. Navíc soud uzavřel, že „*se na základě provedeného dokazování nepodařilo zjistit, že by byla naplněna skutkové podstata jiného trestného činu, a to s přihlédnutím ke všem vývojovým stádiím trestné činnosti*“.

40. Neprokázaní subjektivní stránky zdůvodnil soud tak, že „v úmyslném vyškrtnutí potenciálně problémových pasáží vidí snahu o předejití jakýmkoli problémům. Pokud by obžalovaný chtěl propagovat hnutí, které je s to směřovat k potlačení práv a svobod člověka, z logiky věci by zcela jistě tato publikace obsahovala pasáže, které by byly schopné co nejeftivněji zapůsobit na cílovou skupinu čtenářů tak, aby salafistické učení tak, jak je vymezeno v obžalobě, bylo šířeno dál.“

41. S poukazem na nutnost respektování zásady *in dubio pro reo* proto soud závěrem svého rozsudku uvedl, že „nedisponoval takovými procesně použitelnými důkazy, na základě kterých by bylo možné učinit závěr o tom, že žalované jednání se skutečně stalo. S ohledem na uvedené tak bylo zcela na místě obžalovaného dle § 226 písm. a) tr. řádu zprostit obžaloby, neboť se nepodařilo jednoznačným a nezvratným způsobem, prokázat, že se stal skutek (podstata skutku), pro který je obžalovaný stíhán.“

42. Odvolací soud, který shledal skutková zjištění nalézacího soudu naprosto správnými a úplnými, v odůvodnění svého usnesení zmínil, že „[o]bvodní soud dospěl ke správnému závěru, že předmětná publikace neobsahuje žádné projevy antisemitismu, rasismu ani výzvy k násilí“. Postup soudu prvního stupně, pokud se nezabýval tvrzením obžaloby, že předmětná publikace šíří salafistické učení, shledal správným, když podle něj „šířením salafistického učení nelze naplnit objektivní stránku zažalovaného trestného činu. Podpora a propagace samotných myšlenek a ideologií, byť neslučitelných se zásadami demokratického státu – podle odvolacího soudu – nestačí k tomu, aby byl naplněn znak podpory nebo propagace konkrétního hnutí“.

43. Jak již bylo uvedeno výše, postup obou soudů v otázce aplikace konkrétního ustanovení, podle něhož přistoupily ke zproštění obviněného obžaloby nelze považovat za správný. Patrně i v důsledku tohoto přístupu (závěru o neprokázaní skutku odvozeného od nesprávného pojetí jeho podstaty, kterou soud zcela evidentně spojoval se znakem subjektivní stránky) neodeznělo v žádném z napadených rozhodnutí explicitně to, co argumentace soudu prvního stupně věcně vyjadřuje, tj. že na základě zhodnocení provedených důkazů tento soud dospěl k závěru, že skutková podstata žalovaného trestného činu nebyla naplněna a) jak po stránce objektivní, b) tak po stránce subjektivní.

44. V případě prvně jmenované stránky tomu tak podle nalézacího soudu je proto, že nebyla prokázána existence „hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob“, které by obviněný podporoval nebo propagoval, v případě druhé z nich proto, že nebylo prokázáno, že by „zamýšlel podporovat nebo propagovat hnutí...“ (bod 50.) nebo „chtěl propagovat hnutí...“ (bod 51.). Současně je třeba zdůraznit, že nalézací soud (a shodně s ním i soud odvolací) uzavřel, že se „nepodařilo ani prokázat, že by předmětná kniha podporovala ... hnutí“, která obžaloba, jako hnutí (uvedenou publikací podporovaná) v žalobním návrhu vymezila. Uvedený skutkový závěr souvisí s odlišným obsahovým zhodnocením vydané knihy soudy nižších stupňů (viz dále).

45. Při uvážení právě uvedeného proto nelze souhlasit s tvrzením dovolatele, že soudy nižších stupňů ve své podstatě dospěly ke stejným skutkovým závěrům, jaké vyjádřil žalobní návrh obžaloby na obviněného podané. Dovolateli je v jeho nazírání možno přisvědčit jen

v tom rozsahu, jež byl vyjádřen výše, tj. že převzetím části skutkových tvrzení (jako důkazním řízení prokázaných) týkajících se jednání obviněného založil nalézací soud situaci, která mu neumožnila věc vyřešit procesním způsobem, k němuž přistoupil [aplikace § 226 písm. a) tr. ř.]. Na straně druhé je třeba konstatovat, že skutková zjištění soudů jsou do té míry odlišná, že umožňují akceptaci závěru o nevyvození trestní odpovědnosti dovolatele žalovaným trestným činem, a to z důvodů níže rozvedených.

46. Jak plyne z obsahu mimořádného opravného prostředku, tento nereflektuje veškeré důvody, pro které soudy nižších stupňů přistoupily ke zproštění obviněného obžaloby. V zásadě veškerá argumentace nejvyššího státního zástupce v dovolání obsažená (s výjimkou dále uvedenou) se vyčerpává v polemice toliko s jedním ze závěrů (důvodů), na nichž soudy zproštění obviněného založily, tj. závěru stran (ne)naplněnosti zákonného znaku *hnutí* ve smyslu jeho obsahového vymezení vyjádřeného v § 403 tr. zákoníku. Aniž by bylo třeba opakovat výše zmíněné námitky dovolání (viz body 4. a násl.), možno konstatovat, že mimořádný opravný prostředek zcela pomíjí další argumenty soudů, o něž zprošťující výrok opřely.

47. Konkrétně lze poukázat na to, že bez reakce dovolatele zůstalo zjištění učiněné ve vztahu k posouzení subjektivní stránky trestného činu (viz dále). Pokud jde o zjištění zdůrazněné v usnesení odvolacího soudu, které má význam pro posouzení objektivní stránky trestného činu, a to z hlediska užití prostředku, jímž měl obviněný příslušné hnutí podporovat nebo propagovat (tj. zajištěním překladu knihy „Základy tauhídu, islámský koncept Boha“), že „*předmětná publikace neobsahuje žádné projevy antisemitismu, rasismu ani výzvy k násilí*“, jež je třeba vnímat jako další z argumentů, pro které podle soudů nižších stupňů nedošlo k naplnění znaků objektivní stránky žalovaného trestného činu, projevuje se dovolací reakce v prosazování odlišného (skutkového) závěru.

48. Aniž by bylo jakkoli popíráno, že znak objektivní stránky trestného činu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, vyjádřený v jeho základní skutkové podstatě, spočívající v tom, že pachatel *podporuje nebo propaguje* hnutí obsahově vymezené v § 403 odst. 1 tr. zákoníku, může být naplněn i takovým jednáním pachatele, které se projevuje ve vydání konkrétní tiskoviny (knihy), čímž současně dochází k naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty podle odst. 2 písm. a) téhož ustanovení, samotný tento fakt bez uvážení dalších skutečností nemůže trestní odpovědnost dané osoby odůvodnit. Nezbytným předpokladem totiž je to, aby dotyčná publikace měla svůj vlastní potenciál vyvolávat ony nepříznivé následky, které odůvodňují samotnou kriminalizaci jednání pachatele.

49. Vyjádřeno jinak, je-li obviněnému obžalobou kladeno za vinu, že vydáním označené publikace [resp. konkrétními kroky, jež toto umožnilo, jakož i následně popsáním jednáním, které mělo směřovat k jejímu šíření v okruhu dalších adresátů (čtenářů), jejichž myšlení a projevy by informace v ní obsažené měly ovlivnit] měl podporovat a propagovat hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka, poté musí být v prvé řadě hodnoceno, zda vydaná publikace obsahuje texty, jež je třeba označit jako štvavé, nenávistné či obdobné povahy, které vyjadřují ideové myšlenky příslušného hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (shodně např. Hackl, V., Několik polemických poznámek k pojmu „hnutí“ a k otázce podjatosti ve světle usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 819/2015, Státní

zastupitelství 6/2018, str. 39: „... nejprve by měla být skutečně vyjasněna naprosto klíčová otázka potenciálu příslušných textů z hlediska jejich nenávistné povahy a eventuálního sepětí s nacistickou, potažmo neonacistickou ideologií...“).

50. Odvolací soud, který vyšel ze zjištění, že vydaná publikace šíří myšlenky salafismu, jakožto jednoho z myšlenkových směrů, aniž by vyjadřovala výzvy k násilnému jednání vůči příslušníkům jiných názorových proudů, či jiným aktivitám, které by směřovaly k potlačení práv a svobod člověka (v uvedeném směru skutková zjištění soudů vyzdvihují, že český překlad knihy, jejíž vydání má podle státního zástupce odůvodnit trestní odpovědnost obviněného, vypustil veškeré problematické pasáže původního originálu, takže z hlediska tvrzené závadnosti publikace se spornou jeví toliko část zmiňovaná na str. 27), správně zdůraznil, že „[p]odpora a propagace samotných myšlenek a ideologií ... nestačí k tomu, aby byl naplněn znak podpory nebo propagace konkrétního hnutí“.

51. V uvedeném směru se dostatečně konkrétně vyjádřilo stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 302/2005, jež i s oporou o judikaturu ESLP [„S výhradou čl. 10 odst. 2 Úmluvy proto platí nejen pro informace nebo myšlenky přijímaní příznivě či považované za neškodné či nedůležité, ale rovněž pro ty, které jsou nepřijemné, šokující nebo znepokojující, neboť tak tomu chce pluralita, tolerance a duch otevřenosti, bez nichž není demokratické společnosti (viz např. rozhodnutí ve věci *Castells proti Španělsku*, 1992, nebo *Vogt proti Německu*, 1995).“] zdůraznilo, že „při výkladu skutkové podstaty § 260 odst. 1 tr. zák. nesmí být pojmy hnutí a ideologie zaměňovány“. Je nadbytečné připomínat, že pro stejné obsahové vymezení skutkové podstaty trestného činu obsaženého v dřívějším ustanovení § 260 tr. zák. a v nyní účinném ustanovení § 403 tr. zákoníku jsou právní závěry vyjádřené v citovaném stanovisku nadále platné.

52. Jak již výše uvedeno, dovolací argumentace nejvyššího státního zástupce sice uvedený důvod zproštění obviněného obžaloby zcela nepomíjí (viz část odstavce druhého na str. 8 dovolání), ve zcela rozhodujícím rozsahu se však věnuje zejména prosazení vlastního závěru o existenci salafistického hnutí, které podle dovolatele splňuje kritéria toho, aby toto hnutí bylo označeno za *hnutí prokazatelně směřující k potlačení práv a svobod člověka* atd. ve smyslu zákonného znaku skutkové podstaty trestného činu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 tr. zákoníku. Činí tak způsobem („... Z toho jednoznačně plyne, že tam, kde existuje ideologie, která má četné stoupence, existuje i hnutí“.), který zcela pomíjí smysl, jež vyjádřilo odkazované stanovisko trestního kolegia.

53. Pokud se dovolatel touto částí skutkových zjištění soud zaobírá a tvrdí, s poukazem na str. 27 publikace, že „[p]ro případ, že je tento extremistický postoj odmítán, či není akceptován, 'káže' Bilal Philips nenávisť“, poté je třeba jím dovozovaný závěr považovat za toliko jeho vlastní (resp. možnou – např. Doc. Mendel, str. 17 rozsudku) interpretaci textu, která neodpovídá skutkovým zjištěním soudů. Ty jsou stran charakteru vydané publikace [již v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně v návaznosti na podrobný rozbor důkazní situace (body 45. až 47.)] vyjádřeny (bod 48.) zcela jednoznačně: „[s]oud z rozsáhlého dokazování k otázce posouzení předmětné publikace a jejího autora dospěl k závěru, že tato je teologickou publikací hlásící se k salafismu, která ale neobsahuje žádné projevy

antisemitismu, rasismu, ani knásilí ... a její obsah nelze v žádném případě označit za radikalizace schopný“.

54. V označeném směru se tedy dovolatel opírá o prosazení vlastního skutkového závěru odlišného od zjištění soudů. Taková argumentace však nemůže být Nejvyšším soudem vyslyšena, neboť dovolací soud je vázán skutkovým zjištěním vyjádřeným v napadených rozhodnutích. Protože soud druhého stupně, který se věcí zabýval na podkladě odvolání podaného státním zástupcem v neprospěch obviněného, se s takovým dílčím skutkovým zjištěním ztotožnil a dovolatel nenamítl, že by skutková zjištění soudů byla výsledkem libovolného hodnocení důkazů, nemající žádného ukotvení v provedených důkazech, musí dovolací soud vycházet z toho, co napadená rozhodnutí vyjádřila.

55. Soudům nižších stupňů podle zjištění Nejvyššího soudu ani v této části skutkových zjištění nelze vytýkat (a dovolatel to ani výslovně nečiní), že by jejich zhodnocení posouzení obsahu vydané knihy bylo odporujícím hlediskům obsaženým v § 2 odst. 6 tr. ř., resp. že by bylo hrubým, zcela evidentním a svévolným vybočením z kritérií, které citované ustanovení nastavuje. V uvedeném směru lze totiž odkázat na to, že soudy vzaly v úvahu, že na rozdíl od posuzování otázky existence či neexistence salafistického hnutí v jeho obsahovém vymezení coby hnutí definovaného ustanovením § 403 tr. zákoníku, kde se odborné závěry zpracovaných odborných vyjádření a znaleckých posudků do značné míry rozešly (viz i též jejich řazení do dvou skupin v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně), v případě posouzení charakteru vydané publikace již takové výraznější rozvrstvení zaznamenáno nebylo. Soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku (bod 13.) tak např. zmiňuje, že v důkazních prostředcích, o něž se opírala obžaloba, byla vydaná kniha je jich odbornými posuzovateli hodnocena jako „nemilitantní, tedy není militantní interpretace islámu“ (Mgr. Pavel Tupek, Ph.D.), či „kategorie duchovní, teologické s dílčími aspekty pak zasahuje i do politické roviny“, druhého stupně sápfismu, tj. nenásilného, ale extremistického (Doc. Miroslav Mareš), „potenciálně nebezpečná“ (Mgr. Ondřej Beránek), či nemající „ostře politické poselství“ (Mgr. Tomáš Šmíd). Není třeba připomínat, že pro obviněného ještě příznivější hodnocení knihy je obsaženo ve druhé skupině odborných vyjádření (bod 14.), kde je zmiňováno, že podle posuzovatele „v knize není nic, co by se týkalo nějakého vystoupení politického proti demokracii, nebo dokonce šíření náboženské nenávisti“ (Prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc.), že „na tomto obsahu knihy nic závadného neshledal“ (Doc. PhDr. Miloš Mendel, CSc.), resp. že „kniha neobsahuje explicitně žádné pasáže, které by bylo možno chápat jako výzvu k radikálnímu aktivismu salafistického, nebo jiného islámského hnutí“ (Mgr. Karel Černý). Obsahově shodně vyznívající posouzení je obsaženo i ve vyjádřeních Doc. Zdeňka Vojtíška, Doc. Pavla Hoška, Doc. Davida Václavíka či v revizním znaleckém posudku, jehož závěry přednesl Mgr. Daniel Křížek, Ph.D.

56. Již na tomto místě je proto možno konstatovat, že dovolání nejvyššího státního zástupce, které se nikterak přesvědčivým způsobem se skutkovými (a od nich se odvíjejícími právními) závěry v uvedeném směru nevypořádalo tak, aby doložilo jejich zjevnou neopodstatněnost, nemůže být považováno za způsobilé dosáhnout požadovaného zrušení napadených rozhodnutí. V rozporu s vyhodnocením uvedené otázky soudů, jež nelze považovat za rozporné s požadavky § 2 odst. 6 tr. ř., a bez konkrétní argumentace, jež by se vztahovala k vydané knize samotné (jejímu obsahu), dovolatel tvrdí, že „[k]aždý čtenář uvedené publikace musí dojít k nesmiřitelnému postoji a k odmítnutí světského práva

jako aktu polyteismu či nevíry, tj. o l odmítnutí lidmi kodifikovanému konceptu lidských práv“. Toto tvrzení však nelze pokládat za nic jiného, než za snahu o prosazení vlastního hodnocení provedených důkazů a na jeho podkladě pak i odlišného skutkového stavu věci. V uvedeném směru však dovolatel zcela zjevně překračuje možnosti, které mu ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. k možnému zvrácení dovoláním napadených rozhodnutí poskytuje

57. Dovolací soud již rovněž zmínil, že zejména rozsudek soudu prvního stupně vyzněl rovněž tak, že důvod zproštění obviněného obžaloby byl shledán i v nenaplnění subjektivní stránky trestného činu. Bylo by sice možné namítat, že vzhledem k tomu, co odůvodnění rozsudku uvedlo (viz citace v bodech 49. a 41.), lze dovodit, že nalézací soud vyloučil toliko existenci zavinění obviněného ve formě úmyslu přímého podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, což nevylučuje vyvození jeho trestní odpovědnosti na podkladě závěru, že žalovaný trestný čin spáchal ve formě úmyslu nepřímého (eventuálního) podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, avšak dovolací soud musí opakovat, že vůči výše uvedenému závěru nalézacího soudu, týkajícímu se nedostatku zavinění obviněného, dovolatel žádné námitky (a tudíž ani posledně zmíněné podobě o dostatečnosti prokázání eventuálního úmyslu) nevznesl. Takovými úvahami, jež by případně měly odůvodnit kasaci napadených rozhodnutí, se tudíž dovolací soud, ohledem na to, že v dovolacím řízení se neuplatňuje revizní princip, ani nemohl zaobírat.

58. V důsledku uvedeného ve své podstatně nadbytečně (avšak jako východisko k níže uvedenému) lze připomenout, že pro naplnění subjektivní stránky žalovaného trestného činu se vyžaduje, aby pachatel znal alespoň v obecných rysech povahu jím propagovaného nebo podporovaného hnutí, věděl, že jde o hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť vůči jiné skupině osob, a chtěl tímto svým jednáním toto hnutí podporovat či propagovat, popř. byl srozuměn s tím, že jeho jednání takové hnutí podporuje nebo propaguje. Vědomostní složka, jež je společná pro obě formy úmyslného zavinění, je dána vědomím pachatele, že existuje takto vymezené hnutí, jehož cíle (potlačení práv a svobod člověka, hlásání zášti) hodlá realizovat (chce uskutečnit), či k jejich uskutečnění přispívá (je srozuměn, že budou i díky jeho jednání realizovány).

59. Dovolatel alternativně, tj. pro případ, že by neuspěl se svou argumentací, že salafismus je hnutím ve smyslu § 403 tr. zákoníku, nastínil potřebu posouzení jednání obviněného v podobě trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezení jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, když soudům vytkl, že se možností takového posouzení skutku nezabývaly. Stran důvodnosti této kvalifikace se omezil na konstatování, že zmíněná skutkové podstata (určená k ochraně společnosti před jednáním vyznačujícím se nepřátelstvím k jiným skupinám osob pro jejich skutečnou či domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, atd.) nevyžaduje prokázání znaku *hnutí* nezbytného v případě žalované právní kvalifikace.

60. V uvedeném směru však je třeba poukázat na fakt, že odmítnutím závěru o existenci zavinění u trestného činu podle § 403 tr. zákoníku nalézací soud implicitně vyjádřil (když neshledal důvody pro posouzení skutku podle žádného jiného ustanovení zvláštní části trestního zákoníku) i to, že neshledává danou úmyslnou formu zavinění obviněného ani k dovolatelem následně dovozované právní kvalifikaci. Lze důvodně usuzovat na to,

že takový jeho závěr vyplynul i ze zohlednění poznatků plynoucích z dalších důkazů, které v odůvodnění svého rozsudku zmínil. Je totiž třeba zdůraznit, že dokazování neprokázalo, že by obviněný zastával či prosazoval takové názory, které by svědčily o jeho nevraživém zaměření vůči takto vymezeným skupinám osob. Důkazy, které rozsudku nalézacího soudu zmiňuje, totiž vykreslují osobu obviněného ve zcela odlišném světle (viz zejména údaje obsažené v bodě 39. rozsudku – aktivita při řešení případu unesených novinářů, působení v občanské iniciativě mezináboženského dialogu judaismu, křesťanství a islámu).

61. Dovolací soud dospěl k poznatku, že pokud dovolatel svůj mimořádný opravný prostředek opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., učinil tak způsobem, který takto deklarovaný důvod ani formálně nenaplnil. Co se týče dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v alternativě uplatněné nejvyšším státním zástupcem, závěr o jeho naplnění je odvislý od výsledku předchozího posouzení. Pokud tedy Nejvyšší soud učinil výše zmíněný závěr stran dovolání opřené o prvně zmíněný dovolací důvod, musel nutně dospět k závěru, že podanému dovolání nelze vyhovět ani na podkladě posléze uvedeného důvodu dovolání.

62. Vzhledem k uvedenému dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání nejvyššího státního zástupce musí být posouzeno jako dovolání, jež bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř. Jako takové bylo proto podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítnuto. Jak již totiž dovolací soud výše poznamenal, zrušení napadených rozhodnutí soudů nižších stupňů nemůže odůvodnit toliko fakt, že ke zproštění obviněného obžaloby mělo správně dojít při aplikaci § 226 písm. b) tr. ř., tj. proto, že skutek, pro který na něj byla podána obžaloba, není trestným činem.

63. Způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení rozhodl Nejvyšší soud o podaném dovolání za splnění podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění, odkazuje dovolací soud na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož *[v] odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí s poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí.*

P o u č e n í: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 17. 1. 2019

JUDr. Ivo Kouřil v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Alžběta Denkerová